



AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION



**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №4

Април 2021

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- Първоначалните предвиждания на CAPA за средния добив на пшеница през новата реколта е за нива около 4,90 т/ха. Общото производство се оценява на 5,8 млн.т., което е с около 15% над реколтата от 2020 г., когато прибраната пшеница падна на равнища от преди 2015 година. Текущата прогноза на [JRC Mars](#), е добивът да се повиши до 4,76 т/ха, което е с 21% над миналогодишния.
- Първоначалната оценка за добива при ечемика през новата реколта е от 4,6 т/ха. Най-вероятностните максимални обеми при ечемика ще възлязат на 500 хил.т. Тези количества са близки до миналогодишните. [JRC Mars](#) оценява добива да възлезе на 4,61 т/ха, което е с 13% нагоре на годишна база.
- Средните добиви при рапицата от новата реколта се очаква да бъдат около 2,7 т/ха. Общото максимално количество на добитата рапица за 2021/22 г. се прогнозира на 400 хил.т., което е с 25% над нивото от 2020 г, когато производството падна на нива от 2012-2013 г. Прогнозата на [JRC Mars](#) е за добив от 2,8 т/ха.
- По отношение на средните изкупни цени за пазарната 2021/22 се очаква те да бъдат по-ниски отколкото през пазарната 2020/21, но да останат над тези наблюдавани в периода след 2014 година. Изкупните цени на пшеница в началото на пазарна 2020/21 година тръгнаха от 320-330 лв/т, а през новия сезон е да стартират от 330-350 лв/т.
- При рапицата изкупните цени могат да тръгнат от 750 – 770 лв/т, докато през 2020 г. започнаха от нива 700 лв/т. Пазарът през тази година до голяма степен ще се определя от външните икономически фактори, като конюнктурата е с много неизвестни.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- FOB цените от Украйна към края на м.април отново се покачват и са: хлябна пшеница - 274 US\$/т, ечемика - 252 US\$/т, фуражна пшеница - 267 US\$/т. При царевичата FOB цената е 287 US\$/т. Очакванията са цените да тръгнат надолу, но опасенията за неблагоприятна реколта в Северна Америка не позволява това понижение да започне.
- Предварителните прогнози на Световният съвет по зърно за реколтата през 2021 година показват, че общото производство на зърнени култури в света може да достигне 2,2 млрд.т.
- Производството на пшеница може да достигне 790 млн.т, след като през 2020/21 г. прибраната пшеница се оценява на 774 млн.т. По предварителни прогнози за добивите на JRC-Mars за ЕС показват увеличение с 3,4% на годишна база.
- Цените на палмовото масло, FOB Индонезия продължават да се покачват и в края на м.април са 1170 US\$/т. Силното търсене и макроикономическите предпоставки за световната икономика допълнително поддържат ценовото нарастване.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	01.2021	02.2021	03.2021	04.2021*	05.2021*
Хлябна пшеница	398,99	418,55	420,50	410	395
Фуражна пшеница	373,56	400,95	410,72	400	385
Ечемик	299,24	310,98	285,55	280	280
Царевица	363,78	397,03	400,95	400	400
Слънчоглед**	912	1020	1024	1000	1000

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ
- Липсва информация
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	02.2021	03.2021	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	199,08	-	-
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	-	-
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	202,75	-	-
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	735,78	-	-

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Засегнати площи от неблагоприятни природни условия в периода 01.03.2021 – 21.04.2021 от JRC-Mars към ЕК



Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, April, 2021



Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- По последващи прогнози на САРА производството на домати през 2020 г. ще е около 130 хил.т., докато през 2019 г. са прибрани 145 хил.т. Производството от оранжерийни площи ще остане на равнищата от 53 хил.т., с 8% над добитите през 2019 г..
- Последващите оценки за производството на краставици на САРА през 2020 г., е за количества около 70 хил.т. През 2019 г. производството отбеляза понижение до 67,8 хил.т.
- Последващите оценки за производството на пипер, е то да бъде 62 хил.т. Това производство може да се окаже с около 3% под постигнатото през предходната година.
- През тази година САРА не очаква сериозни размествания в производството на основните зеленчуци. Организационните и пазарни затруднения правят страната все по-зависима от вноса. Текущите предвиждания на САРА са прибраните домати през 2021 г. по статистически данни да са около 140 хил.т, краставиците – 72 хил.т. и пипер – 62 хил.т., като времето през юни/юли ще бъде критично за полската реколта.
- Нивата на самозадоволяване в страната през 2020 г. леко се понижават, заради по-ниските очаквани нива на производство и растящия внос. За доматите, процентът на самозадоволяване е 63%, докато през 2019 г. е 68%, колкото и през 2018 г.
- При пипера, по прогнози на САРА, нивата на самозадоволяване през 2020 г. са 73%, подобно и на равнищата от 2019 г. - 74%. През 2018 г. самозадоволяването е 70%, а през 2007 г., този процент е бил 87%.
- При краставиците, нивата на самозадоволяване през 2020 г. се очаква да бъдат подобни на тези от 2019 г – 82%. През 2007 г., процентът е бил 101%.
- Цените на едро през второто тримесечие на година по оценки на САРА ще се успокоят, като ще бъдат с около 10% над средните за този период на годината.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- По информация на [International Trade Center](#), международната търговия с домати, пипер и краставици през 2020 г. се очаква да достигне 17,9 млрд. US\$, докато година по-рано възлиза на 17,3 млрд. US\$, което се дължи основно на увеличените цени на търговия.
- Доматите са най-търгувания зеленчук, като за 2020 г. търговският световен износ възлиза на 9,3 млрд. US\$ при единична цена от 1,16 US\$/кг. През 2019 г. единичната цена е 1,14 US\$/кг., което е повишение с около 2% за година. На второ място се нарежда пипера, където търговията за 2020 г. достига 5,8 млрд US\$ при единична цена от 1,57 US\$/кг.
- Търговията с краставици нараства до 2,85 млрд. US\$ през 2020 г. от 2,6 млрд.US\$ година по-рано, като единичната цена е приблизително 0,97 US\$/кг, което представлява повишение с около 8% на годишна база.

Изкупни цени, лв./тон

	01.2021*	02.2021*	03.2021*	04.2021*	05.2021*
Домати	1,20	1,35	1,20	1,20	1,10
Краставици	1,85	1,65	1,30	1,20	1,20
Пипер	1,10	1,10	1,10	1,30	1,30

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	01.2021	02.2021	03.2021	04.2021*
Домати - оранжерийни	1,86	2,09	2,64	3,00
Домати - внос	1,65	1,78	1,78	2,22
Краставици - оранжерийни	2,28	3,57	2,75	2,32
Краставици - внос	1,81	2,50	1,73	1,75

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	01.2021	02.2021	03.2021	04.2021*
Домати	2,63	2,70	2,75	3,20
Краставици	3,58	3,99	3,18	2,57
Чушки (зелени)				

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на едро на доматите в ЕС през м.март успяват да се покачат с 28% и от около 0,90 евро/кг през м.февруари достигат 1,14 евро/кг, което се дължи на осезаемото повишение в Испания. Там се отчитат най-високи колебания, а цените се възстановяват след като в предишния месец бяха паднали до 0,54 евро/кг, а през м.март се повишават до 1 евро/кг. Цените за м.април в ЕС се прогнозира да бъдат около 1,00 евро/кг, заради студеното време, като по този начин ще останат около средните нива за този период на годината.
- През м.март, цените на сладкия пипер на едро в Испания се покачват до 1,45 евро/кг в резултат на студената вълна, което е повишение с около 20% за месец. За разлика от европейските страни, цените на едро в Турция тръгнаха надолу и от 0,75 US\$/кг през м.март са около 0,60 US\$/кг, което е с -25% на годишна база по данни на [www.tridge.com](#). В следващите седмици цените ще се понижават, но се предполага, че няма да паднат под миналогодишните.
- Цените на едро на краставици през м.април се понижават, но с темпове по-малки от миналогодишните, когато в този период те паднаха с около 20%. В Полша, цените са около 0,90 евро/кг, докато цените на едро в Турция спадат на нива до 0,50 US\$/кг, което е с 10% надолу на месечна база, но с 70% над тези година по-рано.



Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Предварителните данни за говедовъдството в края на 2020 г. на МЗХГ показват, че може да се очаква увеличение на млечните крави. Очакванията на САРА са млечните крави да стигнат до 225 хил. глави, като през 2019 г. са били 215 хил.
- Според предварителните данни на МЗХГ през 2020 г. има увеличение на овците майки с 2,9% (32 хил. глави), за козите майки със 7,1% (13,8 хил. глави). Млечните овце-майки по оценки на САРА ще останат около 960 хил., като без по-сериозно увеличение от 15-20% на цените на овчето мляко поголовието ще е подложено на натиск за намаление.
- За първите два месеца на 2021 изкупеното мляко в страната намалява с 0,6% (626 т.), а производството на прясно пакетирано мляко нараства с 16% (2 хил. т.), на сирене и кашкавал с 4% (479 т.), на имитиращи сирена съдържащи краве мляко с 10,8% (200 т.).

Развитие на млечната верига в света

- Изкупната цена на млякото за м.март в ЕС-27 намалява с 0,6%, а за ЕС-13 почти не се променя на месечна база. Цената на суровото мляко на Спот пазара Лоди в Италия през м.април намалява до 0,32 евро/л., което е спад с 6% за месец, но с 6% над тези година по-рано.
- За първите два месеца на 2021 изкупеното мляко в Съюза намалява с 2,4%. Страните отбелязващи значимо увеличение са Ирландия (+4,4%), Унгария (2,4%), докато двадесет страни отчитат намаление. Най-значими са за най-големите производителки на мляко. Намалението на изкупеното мляко се дължи на растящите разходи, които водят до свиване на производство, което вероятно ще подсилва ръста в цените.
- Цените на повечето млечни продукти на борсите през м.април продължават да се покачват – сухото обезмаслено мляко (1,6%), маслото (2%), сирене Чедър (0,6%), сирене Гауда (9%), суроватка (6,4%).
- Производството на краве мляко през януари и февруари нараства в САЩ с 0,5%, в Нова Зеландия с 1%, а за Австралия с 2,1%.

Актуална информация

- До края на м.май, 2021 г. ДФЗ приема документи по схемата „Държавна помощ за създаване и поддържане на родословна книга и за определяне продуктивността и генетичните качества на животните“. Общият бюджет е 7,5 млн.лв. Средствата покриват 100% от административните разходи и 70% от разходите за изпитване и определяне генетичните качества на животните. Засилване работата по генетиката на животните, с мобилизиране на научни, селекционни, производствени и организационни ресурси трябва да се превърне в един от приоритети за настоящето десетилетие

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	01.2020	02.2020	03.2020	04.2021*	05.2021*
България	64.54	64.54	64.50	64.00	64,00
ЕС (13)	69.30	69.06	69.10		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	02.2021	03.2021	04.2021	Δ%m-1	Δ%y-1
България					
ЕС (28)	459.6	479.2	487.0	+1.6	+28.4

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	02.2021	03.2021	04.2021	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1504.0	1528.0	1552.0	+1.6	-9.3
ЕС (28)	700.2	764.7	780.4	+2.1	+36.6

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	02.2021	03.2021	04.2021	Δ%m-1	Δ%y-1
България	1096.0	1102.0	1087.0	-1.4	-2.6
ЕС (28)	600.4	602.4	606.3	+0.6	+2.3

Δ% m-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец
Δ% y-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Прогноза на ЕК за развитието на пазара на мляко очаква увеличение на продуктивността на кравите с 2% през 2021 г., което ще компенсира продължаващия спад на млечното стадо. Силното търсене в ЕС и света поради възстановяване на дейността на ХоРеКа канала през втората половина на годината ще продължи да подкрепя ръста на цените на млечните продукти и да намери отражение върху изкупните цени.
- Доклад на Robobank за развитие на пазара на млечни продукти предвижда в следващите месеци водещо да е търсенето и пазарите да се завърнат към познати потребителски модели. По време на пандемията глобалното предлагане на мляко е много по-малко засегнато от търсенето, но се очаква умерено свиване на предлагането през 2021 г. с 1% от големите седем региона произвеждащи мляко. По-значимият ръст в предлагането вероятно ще е с източник САЩ, където по-високите цени на фуражите ще забавят растежа през втората половина на годината. Краткосрочното търсене за внос в Китай се очаква да се запази, но има признаци, че то може да се забави през втората половина на годината.



Месо

Производство и търговия на месо в България

- Цените на тон кланично тегло на свинското месо продължават да се покачват плавно. Ценовото ниво през м.март е с 0,8% над установеното предходния месец, но с 19% под нивото на същия период на 2020 г. Динамиката на европейския пазар показва известно забавяне на растежа на цените, като за момента средните равнища се движат над осреднените стойности за периода 2016-2020 г., но остават с 11% по-ниски от отчетените през изминалата година. Цените у нас ще следват европейските тенденции на растеж, което ще се подсилва и от сезонните предпоставки, като летните месеци се отличават с по-високи цени в рамките на годините.
- Предварителните данни за дейността на кланиците, оповестени от МЗХГ, показват че промишленото производство на свинско месо през първите два месеца на настоящата година възлиза на 9,4 хил. тона. На годишна база е постигнат ръст с 12,1%. Прогнозата на САРА е за по-силно производство през 2021 г. Предвижда се броят на закланите животни през първото тримесечие да надвишава с 13,2% отчетения за същия период на 2020 г.
- Цената на едро на говеждо и телешко месо отбелязва понижение с 5% през м.март сравнено с м.февруари. Предвид влиянието на европейските цени, които нарастват динамично от началото на м.март и вече надвишават равнищата от 2020 г., може да се очаква повишаване и на българските цени в краткосрочен план. За двата месеца от началото на годината в кланиците са произведени 950,5 т говеждо и телешко месо спрямо 1032,3 т през същите месеци на 2020 г.
- Равнищата на цените на едро на агнешкото месо от началото на годината се движат между 11,75-12,00 лв./кг кланично тегло, отбелязвайки увеличение с 9% на годишна база. По данни на производителите, изкупните цени варират между 6 до 8 лв./кг живо тегло, което представлява ръст с около 15% спрямо цените от 2020 г.
- Основните ценови тенденции за тази година е да има по-високи цени в сравнение с последните 3 години, като причина е осезаемото увеличение на фуражите, както и от общия инфлационен натиск.

Важни събития през м.април, 2021 г.

- На уебинар, организиран от Департамента по земеделие на САЩ в партньорство с български партньори, беше представено приложението на геномната информация за подобряване селекцията при месодайните говеда. Геномните изследвания позволяват да се прогнозира различията в доходността при телетата за уговяване, като следствие от няколко основни фактора – растеж, ефективно усвояване на фуражите и качество на трупното тегло. Генетичните технологии и изследвания в животновъдството са новите иновативни средства за работа, което ще прави разликата в конкурентоспособността между отделните производители и ще зависи от силата на връзката между наука и практика.



Цени, лв./тон кланично тегло

	01.2020	02.2020	03.2020	04.2021*	05.2021*
Говеждо и телешко месо	4127	4362	4146	4300	4500
Свинско месо	3384	3403	3423	3500	3600
Пилешко месо	2640	2914	2973	2950	2900
Агнешко месо	11735	12009	11950	-	-

*Прогнозни цени

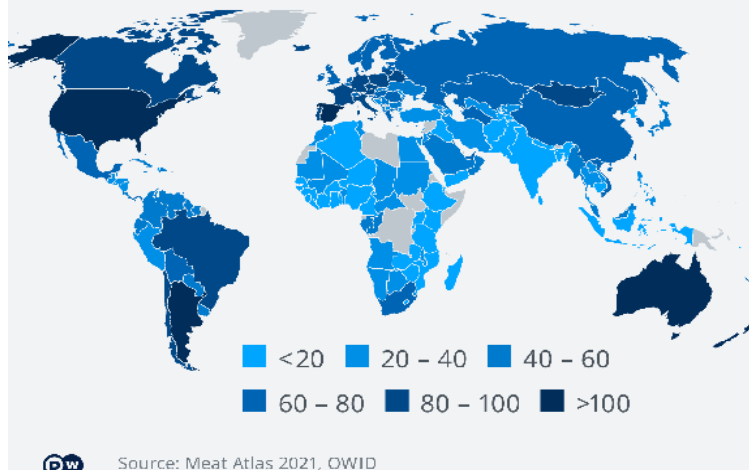
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- Глобалният индекс на цените на месото през м.март отбелязва за шести пореден месец увеличение, което възлиза на 2,3% спрямо стойността през м.февруари. Все още нивото на индикатора се задържа под равнището на предходната година, но предвид растящите разходи за изхранване на животните, очакванията са световните цени да продължат да се покачват.
- Според актуализираната прогноза на USDA, през 2021 г. световното производство на свинско месо ще нарасне до 101,5 млн.т (+5% на годишна база). Въпреки това, равнището на производство ще остане с около 25% под нивата от 2017 г. и 2018 г.
- Предвижда се глобалният износ на свинско месо да се свие с около 1% до 11,5 млн. тона, поради забавяне на вноса в Китай. Независимо, че прогнозните разчети показват намаление на вноса в Китай с около 8%, той остава по-висок от нивата преди избухването на АЧС.
- Очаква се постепенното възстановяване на социално-икономическия живот в глобален план да движи умерения растеж на търсенето на пилешко месо. Количеството на продукцията ще нараства най-силно в Китай (+2,7%), Бразилия (+1,9%) и ЕС (+1,4% на годишна база).

Консумация на месо на човек от населението в световен мащаб, кг/човек

Източник: Meat Atlas, <https://www.dw.com/en/meat-atlas-its-time-to-rethink-what-we-eat/a-56145352>